

Поняття «досвіду любові» у феноменологічній перспективі

Віталій Туренко

НПУ ім. М. Драгоманова (Київ, Україна)

*«У людини, яка стверджує, що немає уявлення про любов,
оскільки ніколи не любила, відсутній не тільки власний любовний досвід,
а й проникливість, тонкість, здатність до сприйняття кохання»*

(Д. фон Гільдебранд.)

Відома російська поетеса Б. Ахмадуліна в одному із своїх віршів пише: *«Что опыт? Вздор? Любовь есть отсутствие былого»*. Втім, ми і самі в житті стикаємося час від часу з тим, що в суспільстві йменується як «любовний досвід/досвід любові». Наскільки правильним є таке словосполучення, ми спробуємо проаналізувати в загальних рисах на основі феноменології.

Кожен з нас прагне любити та бути коханим. В цитаті, наведеній в епіграфі, німецький мислитель стверджує, що любовний досвід має два вектори, «два крила»:

- 1) любов Я до Ти (Іншого);
- 2) любов Ти (Іншого) до Я.

Д. фон Гільдебранд зазначає: «Як би не розрізнялися досвід власної любові та досвід любові до нас, в обох нам дається сутність любові, в обох випадках ми відчуваємо, що таке любов, переживаємо її радісну солодкість, в обох випадках вона здійснює на нас свій блаженний вплив. Але в незвичайному переживанні любові до нас сутність любові сприймається не тільки так, як краса природи. Навпаки, ми долучаємося до неї, вона жваво, особисто зачіпає нас і приносить нам щастя [Гільдебранд 1999, с. 395].

Всупереч цьому французький мислитель А. Бадью пише: «Але любов, хоча і включає в себе досвід блукань і мук тих, що люблять, вона ані трохи не розкриває в цьому досвіді свою власну сутність. Навпаки, саме від цієї сутності залежить виникнення суб'єктів любові. Скажімо, що любов – це процес, який розподіляє досвід так, що всередині цього досвіду закон розподілу не піддається розшифруванню. Ще можна сказати по-іншому: досвід люблячого суб'єкта, що є матерією кохання, не засновує ніякого знання про кохання. Саме в цьому особливість любовної процедури в порівнянні з наукою, мистецтвом

або політикою. Любов, оскільки є досвідом думки, не мислить себе (s'impense). Знання в любові, безсумнівно, вимагає застосування сили, зокрема, сили думки. Але воно саме залишається непідвладним цій силі» [Бадью 2011].

Проте, все ж ми схильні до того, що про любов також можна говорити як про допредикативний досвід. Адже на його рівні відбувається габітуалізація знання, зокрема, знання про Іншого, знання про кохану особистість. Як зауважує сучасний західний дослідник феноменології Д. Ломар: «здобуте знання перетворюється на сталий, сенсовизначальний осад на предметі, який може зберігатися все ж таки лише у відповідному досвідчувальному суб'єкті, це означає, що допредикативне знання є «габітуальним знанням» [Кебуладзе 2011, с. 197].

Повертаючись до думки Гільдебранда про інтеріорний та естериорний аспекти (говорячи мовою феноменології – горизонти) любовного досвіду, можна зазначити щодо першого таку думку французького феноменолога Е. Левінаса: «Любити означає переживати за іншого, бути підмогою в його слабкості. Любов означає буття-для-Іншого. Справжня любов є виявленням добра: вона не потребує від того, кого ми любимо, неможливого, але, йдучи назустріч її слабкості, наділяє її собою, тобто врешті-решт, пробуджує в неї звернену любов. Любячи, я не чекаю від коханої підкорення, підтвердження влади мого «Я», «видачі» мені таїн її ніжності. Любячи її по-справжньому, я радію її радості, насолоджуюсь її насолодами, люблю її, звернену до мене любов [Малахов 2006, с. 366]. В останньому твердженні французького мислителя знов постає думка про те, що ми не лише живемо, натхненні тим, що когось любимо (чи то кохана особистість, батьки, друзі, рідні), скільки головним чином, що нас теж люблять.

Таким чином, для феноменологічної школи цілком доцільним та обґрунтованим є поняття «любовного досвіду». Філософи-феноменологи фактично одностайні в тому, що любовний досвід двоскладовий; він містить у собі зовнішній та внутрішній горизонти.

Література:

- 1) Бадью А. Что такое любовь / А. Бадью; [пер. с франц. С. Ермакова] // НЛО. – 2011. – № 112. – Режим доступу: <http://magazines.russ.ru/nlo/2011/112/ba3.html>. – [Назва з екрана].
- 2) Гільдебранд Д., фон. Метафизика любви /

Д. фон Гильдебранд. – СПб. : Алетейя, 1999. – 635 с.

3) Кебуладзе В. Феноменология досвіду / В. Кебуладзе. – К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2011. – 280 с.

4) Малахов В.А. Погляд на любов / В.А. Малахов. Етика спілкування: навчальний посібник. – К. : Либідь, 2006. – С. 362–369.

Герменевтичность и логосность как бытийные характеристики присутствия

Татьяна Бураченко

ДНУ им. О. Гончара (Днепропетровск, Украина)

Указанные в заглавии модусы Dasein как определяющие его способ быть среди сущего соответствуют раннему и позднему этапам в творчестве Хайдеггера. В данном тексте предполагается рассмотрение спектра вопросов, обуславливающих различие между ними.

Так в «Бытии и Времени» постулируется необходимость постановки в истории философии вопроса о смысле бытия. В поисках исходнейшей опоры для этого Хайдеггер прибегает к экзистенциальной аналитике Dasein. Предупреждая, что «мы не суживаем понятие смысла до семантики «содержания суждения», но понимаем его как экзистенциальный феномен (...), что может разомкнуть понимание и артикулировать толкование» [М. Хайдеггер 2003, с.182], он усматривает исток смысла в экзистентной расположенности присутствия, находящий свое оформление в речи. Вместе с тем, разысканию предстает феноменологическая природа высказывания: «Исконное «как» усматривающе понимающего толкования (επιηνεΐα) мы называем экзистенциально-герменевтическим «как» в отличие от апофантического «как» высказывания» [М. Хайдеггер 2003, с. 184], существо которого – указание-выговаривание соответствия артикулированного в речи внутримирному сущему. Слово, имея логосно-апофантическую природу, призвано к показу сущего в его феноменальной очевидности. Существенно то, что «корни истинности высказывания протягиваются назад в разомкнутость понимания» [М. Хайдеггер 2003, с. 158]. При этом Хайдеггер указывает на недостаточность фундаментальной опоры древнегреческой онтологии,